

Nr 110.

Av herr **Jonsson** i Skedsbygd m. fl., om rätt för jordbrukare att vid inkomsttaxering åtnjuta avdrag för utförda rationaliseringsarbeten.

Frågan om jordbrukets rationalisering har under de senaste åren varit föremål för omfattande diskussioner, och statsmakterna ha genom olika åtgärder gett sitt stöd till genomförande av sådan rationalisering när det gäller såväl nyodling, betesförbättring, torrläggning, stenröjning som en del andra åtgärder.

De organ som ha att planlägga och kontrollera de vidtagna åtgärderna ha säkerligen en mycket viktig uppgift att fylla, men frågan är om icke kostnaderna för planeringen och kontrollen över arbetets utförande bli av den storleksordningen, att dessa kostnader i många fall överstiga det bidrag som staten i vissa fall lämnar. På det småländska höglandet och i övriga trakter av landet, där åkerjorden är mycket stenbunden, bedrivs för närvarande ett intensivt arbete med borttagande av sten. Härvid har man en värdefull hjälp i de maskinella anordningar av olika konstruktioner som numera finnas. Härigenom förbilligas arbetet i hög grad, men trots detta förhållande bli kostnaderna ofta högst avsevärda. Visserligen lämnas i vissa fall, beroende på gårdens areal och ägarens ekonomiska ställning, statsbidrag för arbetets utförande, men ägaren får ofta bära kostnader som kunna uppgå till omkring 2 000 kr. per hektar åkerjord.

Oftast utför ägaren arbetet i etapper, man stenröjer t. ex. $\frac{1}{2}$ har årligen. Erhålles statsbidrag måste en tjänsteman först göra en resa för att planlägga arbetet. Resans längd kan bli 10—15 mil, kanske ännu mera. Sedan skall i regel plan uppgöras och tillsändas sökanden, som har att inkomma med ansökan om statsbidrag. Därefter måste länets lantbruksnämnd sammanträda — givetvis förutsättes att denna har flera ärenden att behandla — för att bevilja eller avslå ansökan. Beviljas ansökan måste en av nämndens tjänstemän efter arbetets utförande åter företaga en resa för att avsyna arbetet. Först därefter kan statsbidraget utbetalas. Då resorna måste företagas med bil och vederbörande tjänsteman utom sin lön även åtnjuta traktamentsersättning, kan följden bli att kostnaderna för statsbidragets utbetalande kunna komma att betydligt överstiga bidragssumman.

Ett betydligt smidigare och för statsverket ojämförligt billigare förfaringssätt borde kunna åstadkommas. Detta kunde ske genom att den ägare eller arrendator, som utförde rationaliseringsarbete å sin fastighet, finge vid taxeringen göra avdrag för dessa kostnader intill en viss gräns efter taxeringsnämndens beprövande. Om t. ex. en jordbrukare nu utför ett

rationaliseringsarbete, som drar en kostnad av 500 kr., kan han erhålla 250 kr. i statsbidrag, men då vid utbetalandet av detta bidrag resekostnader, traktamenten, löner och övriga administrationskostnader i många fall uppgå till lika stor summa, bli ju statens utgifter i verkligheten 500 kr. Om jordbrukaren i stället erhöle rätt att vid taxeringen njuta avdrag för kostnaderna 500 kr., och man som medeltal beräknar hans skatt för inkomst till staten efter skatteskalen till 15 % och till kommunen efter 10 kr. per skattekrona, bleve det allmännas utgifter endast 125 kr.

Nu invänder man kanske att detta vore att införa en ny princip i skattelagstiftningen, vars följder vore svåra att överblicka. Så är emellertid icke fallet. Det bör i detta sammanhang erinras om att denna princip är genomförd, när det gäller nyanskaffning av maskiner och inventarier för bolag och därmed jämförliga skatteobjekt, som äga rätt att omedelbart avskrivade inköpta maskinerna och inventarierna. Givetvis sker genom dessa inköp en oavbruten rationalisering av driften, för vilka inköp företagen i fråga icke beskattas. Man avser att företagen härigenom skola få möjligheter att konsolidera ställningen och genom rationaliseringen erhålla större inkomster och därigenom ökad skattekraft.

Förhållandet när det gäller jordbruket blir fullständigt analogt. Genom vidtagna rationaliseringsåtgärder blir jordbruket mera inkomstbringande, vilket bör medföra större inkomst för jordbrukarna och ökad skattekraft.

De belopp, som tillfälligt undandragas beskattning genom den föreslagna rätten att erhålla avdrag för utförda rationaliseringsåtgärder, komma säkerligen att motsvaras av minskade utgifter för statsverket och dessutom medföra att arbetskraft kan frigöras för mera produktivt arbete.

Med den kännedom taxeringsmyndigheterna i orten äga om förhållandena torde det f. ö. vara föga risk för att den medgivna rättigheten att åtnjuta avdrag för vidtaget rationaliseringsarbete kan komma att missbrukas. För övrigt torde kunna föreskrivas att verifierade uppgifter avlämnas till taxeringsmyndigheterna.

Emellertid torde för införande av de erforderliga lagändringarna fordras en mera ingående granskning och omarbetning av taxeringsförfattningens bestämmelser, varför vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande av förslag till riksdagen om rätt för jordbrukare att vid inkomsttaxering njuta avdrag för utförda rationaliseringsarbeten i huvudsak efter de riktlinjer, som finnas angivna i motionen.

Stockholm den 20 januari 1950.

Arvid Jonsson

i Skedsbygd.

Gunnar Ericsson

i Näs.

Gustaf Svensson

i Vä.